

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

VOLILCI V. KURIJE!

Zapišite na svoje glasovnice:

dr. Anton Gregorčič,

profesor v Gorici.

S tem zadenete jedino pravo.

Tuma — Gregorčič.

Dovolite, da tudi jaz svojo povem o kandidatu »narodno-napredne« stranke za V. kurijo. Dr. Henrik Tuma, rodom Ljubljčan, je začel svojo kariero kot ljudski učitelj; ko je moral svojo službo pustiti, posvetil se je juristariji; obrnivši hrbet svoji kranjski domovini si je po dokončanih vseučilišnih študijah izbral Primorsko v svoj delokrog; tu med nami je hotel razviti svoj organizatorični in reformatorični talent. Kot adjunkt prišel je najprej v Tolmin, potem v Gorico; a ko se je s pomočjo naših veljakov vrnil v deželno poslanstvo in odborništvo, čutil se je kmalu višega od vseh drugih in jel se je spenjati po državnem poslanstvu. Služba pri sodniji mu je postala nadležna, odložil jo je, oprt na spričevalo popolne telesne obnemoglosti, katera pa mu ni branila, da se ni zaklenil v odvetniško pisarnico onega moža, kateremu je bil v svoji poprejšnji službi najhujši nasprotnik. Kot adjunkt je branil kmete pred advokati, kot odvetniški koncipijent je izjavil, da nima pravne čuta, kdor se ne pravda. Ker se mu ni takoj posrečilo nastopiti one politiške karijere, ktero si je želel, hotel je zopet popustiti advokaturu in povrniti se v državno sodnijsko službo. S preponižno vlogo, polno samozatajevanja in kesa je prosil, naj bi ga zopet vzeli k sodniji, — a zdi se, da se je kompetentnemu oblastvu gabila ta preponižnost in spremenljivost, zato je pronojšjo gladko odklonilo*). Primoran po tem takim ostati na svojem mestu, vrgel se je v morje domače politike, izbravši si za svojo ladjo »Sočo«, a za veslarja gosp. Burjo in od tedaj mu velja geslo: Plavaj ali utoni! Iz teh kratkih potez vidite, da imamo opraviti z nestanovitnim možem, kateri obrača svoj plašč po vetru in ne išče med nami nič drugega, nego samega sebe. Najlepše pa ga označuje njegovo vedenje v zadevi pobiranja državne in deželne užitnine.

Kakor je znano, je v zadnji seji poprejšnjega zasedanja poslanec dr. Verzeznassi po končani razpravi deželnega proračuna za l. 1900 sprožil naslednji predlog: »Spoznavi, da pobiranje deželnih doklad na užitnino in deželnih davščin na pivo

*) V svoji prošnji je izjavil, da se odpove deželnemu odborništvu, deželnemu poslanstvu in sploh vsemu politikovanju. O p. ure d n.

in na žganjine v lastni upravi, bi utegnili biti deželnemu zalogu v največo korist — in v namen, da se zapreči, da se deželna korist ne prepusti dobičkarskim nameram zasebnih podjetnikov, naroča se deželnemu odboru, naj pretrese in predloži deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju načrt, zadevajoč ustanovitev in vredbo deželnega užitninskega urada.

Ta sklep je bil enoglasno sprejet in kakor je meni osebno dobro znano, je dr. Tuma že poprej pri raznih prilikah naglašal, da se mora sprejeti pobiranje užitnine v deželno upravo, ker bi s tem dežela zelo povečala svoje dohodke.

In kaj se zgodi? Ko je hotel deželni odbor o dani priliki prejeto nalogo izvršiti ter prevzeti pobiranje deželne in državne užitnine v svojo upravo ter stopiti potem že s popolnim fait accompli (z dovršenim načrtom in uradom) pred deželni zbor — kdo se je tu zrepenčil proti tej nameri: dr. Tumovo glasilo, katero se je z vso strastjo zagnalo v boj v prilog zasebnemu podjetniku in proti deželi. Kar je bil deželni poslanec pomagal graditi, to je deželni odbornik po svojem glasilu podiral in faktično tudi podrl. »Soča« v zvezi z zaupniki »narodno-napredne« stranke in z užitninskimi uradniki in opravniki zasebnega podjetnika — je uničila trudapolno in z znamenitimi stroški združeno prizadevanje deželnega odbora in njegovih zvestih uradnikov — in podjetje pobiranja državne in deželne užitnine je prišlo pri obnovljenju pogodbe zopet v roke poprejšnjim podjetnikom — v občutljivo škodo celi deželi, pa tudi dotičnim obrtnikom samim, kakor se bodo le prezgodaj zavedli.

V založbo deželnih potrebščin, ki so se znatno pomnožile zlasti po prispevku deželnega zaloga k stroškom okrajnih šolskih zalogov — bi bil jako ugajal večji dohodek na deželni užitnini in dobiček na dohodkih od državne užitnine; — morda bi se bilo celo lahko opravilo brez vsakega poviška deželnih doklad in davščin — in tudi občine bi se bile izdatno okoristile po večjih dohodkih od svojih užitninskih naklad, — dočim je nastala neobhodna potreba, da se je deželna doklada na užitnino vina in mesa podvojila, to je od 40 od sto prvokrat na 80 od sto in da se povikšajo tudi doklade k izravnim davkom in sicer doklada na zemljarino od 15 na 20

od sto, na hšno razredarino in najemnarino od 20 na 27 od sto in doklada na pridobinski in rentni davek, pa na davek od večjih plač od 20 na 32 od sto. Tako je vsaj nasvetovano na podlagi deželnega proračuna. Vidite, dragi volilci, na tej lepi uslugi zahvaliti se Vam je prav posebno glasilo »odličnega« poslanca dr. Tume in njegovim privržencem.

In če se ozremo okrog sebe po vsem slovenskem delu naše lepe, nekdanj tako miroljubne dežele, kaj vidimo? Povsod ravs in kavs! Med trgovi in vasm, med obrtniki in kmeti, med duhovniki in učitelji — vse razprto, vse prijazne vezi razrušene, ljudstvo zbegano, da ni bilo še nikdar tako, kar pamtijo najstarejši ljudje. No, in od kod vse to? Čitajte »Sočo« list za listom od enega leta sem in če imate še kaj zdrave razsodnosti v glavi, pridete kmalu na sled, morate na sled priti, kdo je zakrivil te žalostne, neznosne, sramotne razmere v deželi — in po tej sodbi delajte, volite!

O kandidatu naše stranke ne bom mnogo govoril: je naše gore list, vsem znan po redki nadarjenosti, po duševnih vrlinah, ki ga odlikujejo, po trdnem značaju, po vneti, neumorni delavnosti in po visokodušni požrtvovalnosti povsod, kjer gre za blagor naroda in domovine. Njegovo dosedanje delovanje v deželnem in državnem zboru je zabilježeno v dotičnih objavljenih poročilih in ne potrebuje posebne ocene. Njegovi nasprotniki — in kateri delavec na javnem političnem polju jih nima dandanes? — se zaganjajo nanj, češ, da je klerikalec, odvisen od nj. e. kardinala, in ga sumničijo celo, da je v nekaki zvezi z vlado. Mi pravimo na to: Kot duhovnik je to, kar mora biti, uzoren v svojem življenju in delovanju pa vedno tak, da možje, ki so zares napredni v blagem zmislu te besede, lahko z njim soglašajo in sodelujejo. Njegovo napredno mišljenje se najjasneje razodeva v njegovem dolgoletnem, vstrajnem in požrtvovalnem delovanju v prid slovenski ljudski šoli v Gorici. Ko se je bilo njegovemu trudapolnemu prizadevanju posrečilo, da je organizovalno in podp. društvo v Gorici, začel je v njegovih članih vzbujati in vznemati skrb za narodno vzgojo otrok. V ta namen je ustanovil najprej prvi, potem drugi in tretji slovenski otroški vrt v Gorici in ko je iz teh vrtov vzrastle tako rekoč nov rod slovenskih otrok v mestu, usta-

novil je prvo zasebno slovensko ljudsko šolo, ktero je širil od leta do leta v primeri naraščajočega števila za šolo sposobnih otrok, skrbel za njo, kakor more le najvestnejši oče skrbeti za svojega otroka ter jo dovel do današnjega razvoja, ko jo vidimo lepo vrejeno v krasnem posloplju »Šolskega doma« razvito v osemrazrednico, z obrtnima šolama za dečke in deklice — šola, koje je po pravici pravi ponos Goriških Slovencev.

Mnogo rodoljubov ga je v tem delovanju radovoljno podpiralo in ljudska požrtvovalnost se je redno kazala in se kaže še vedno neusahljivo; — a glavno delo, vrhovno vodstvo, je slonelo ves čas in sloni še zdaj na njegovih ramenih in požrtvovalnost njegova za ta zavod je tolika, da bi čast delala vsakemu milijonarju. Imenujte mi, prosim, katerega družega poslanca ali veljaka na vsem Slovenskem, kateri bi se lahko ponašal s tako velikanskim delom in s tolikim uspehom! Jaz trdim: V »Šolskem Domu« se polagoma, a zanesljivo preraja Goriško mesto — in zato mi je ta zasluga neprecenljiva in ona sama vredna, da jo slavimo s krasnim spomenikom. A dokler ne moremo družega, bodimo mu vsaj hvaležni, povzdignimo njegov ugled s soglasno izkazanem zupanjem.

Med ljudskimi učitelji — in to je čudno in skoro da nerazumljivo — je precej znatno število Gregorčičevih, vmes prav strastnih nasprotnikov.

Od kod to? Zopet čujemo odgovor: ker je klerikalec, ker je za odvisnost šole od cerkve! Mogoče, mi ne vemo nič o tem. To pa vemo in lahko dokažemo, da se je dr. Gregorčič mnogo, morda med vsemi deželnimi poslanci največ trudil za zboljšanje gmotnega stanja ljudskih učiteljev, seveda z ono previdnostjo, katera je vedela učitelju pomagati, a davkoplavevalca ne prehuo obremeniti. Leta 1893. je imel napravljen zraven načrta zakona v zboljšanje učiteljskih plač tudi tri predloge (varijante) zastran ustanovitve deželnega šolskega zaloga, oprte na temeljite vsestranske poizvedbe, ki so mu pobrale mnogo časa in prizadele mnogo truda.

Ker ni bilo tisto leto mogoče spraviti te predloge v razpravo, — drezal in potikal je v naslednjih zasedanjih tako dolgo, dokler se je vsaj deloma doseglo zboljšanje uč-

teljskih plač in se je zakonu zastran prispevanja deželnega zaloga k stroškom šolskih okrajev ustvarila nekaka podlaga, na kateri bo mogoče še kaj storiti za izboljšanje ekonomičnega stanja ljudskih učiteljev.

Seveda so tudi v tem vprašanju vsi drugi naši poslanci soglašali in sodelovali, a inicijativa je bila njegova in največji kos dela je tical na njegovih ramenih.

Koliko se je dr. Gregorčič v deželnem in državnem zboru potezal v varstvo naših narodnih pravic, koliko posebno za izvrševanje narodne enakopravnosti v javnih uradih, koliko je prosil in dosegel v prospah naših državnih okrajnih cest in drugih občil in javno koristnih podjetij — to je vse predobro znano vsem, ki hočejo za to vedeti ter ne zapirajo v strastni zagrizenosti svojih ušes vsemu, kar je naš narodni voditelj na Goriškem zaslužnega ukrenil in dosegel v korist deželi, posameznim okrajem, občinam in tudi osebam. Istina je, koja se ne dá utajiti, on ima za seboj dolgoletno, zasluženno delovanje, njegov tekmeč — prazne pene obstoječe v jalovih obljubah in načrtih in — nič drugega.

Volilci! zdaj je na Vas, da izgovorite po Svoji vesti zadnjo odločilno besedo!

V Gorici, na Silvestrovo 1900.
Rodoljub.

Resen opomin volilnim možem!

Možje volilci!

Dne 3. jan. ste poklicani na volišče, da si izberete moža, ki naj v državnem zboru zastopa vaše in vašega naroda koristi.

Ponujata se vam dva kandidata: dr. Anton Gregorčič in dr. Henrik Tuma.

Katerega vam bo voliti? Poglejte si ju nekoliko pobliže!

Jeden deluje že dvajset let na političnem polju in deset let je naš priznan voditelj. Ves ta čas združuje vse stanove pod jedno zastavo, ker je prepričan, da je nam goriških Slovencev le z združenimi močmi mogoče obvarovati se narodne smrti. V jedinosti, v slogi, v skupnem delovanju vseh stanov je naša rešitev! — Drugi je šesto leto deželni poslanec in odbornik. V tem kratkem času se mu je posrečilo, da je zanesel med nas goriške Slovence najostudnejši bratomorni razpor. Ne družiti nas, cepiti nas je glavna naloga vsemu njegovemu delovanju. Stan hujskati proti stanu, v tem išče „rešitve“ našemu narodu. Jeden stan pa hoče popolnoma izključiti od vsega političnega delovanja, stan, ki ima največjo zaslugo, da živimo Slovenci še kot narod in da se nismo že zdavna potopili v morju tujine — duhovniški stan.

Jeden si je stekel za našo narodnost v Gorici nevenljivih zaslug. Iz skromnih otroških vrtecev nam je ustvaril mogočne poslopje „Šolski dom“, kjer uživa sedaj okoli 800 otrok pouk v svojem materinem jeziku in se tako ustavlja potujčevanju. Če ne bi imel nobene druge zasluge za naš narod, mu ohrani „Šolski dom“ nesmrtno slavo. — Kaj je naredil pa drugi ves čas svojega javnega delovanja? Naj nam pokaže sadove svojega odborništv! Kje je novi šolski zakon, kje cestni zakon, kje sanitetni zakon, in še drugo, kar nam je obetal? Načrti, sami načrti, družega nič! Pač jedno zaslugo ima, bodimo pravični! Ustanovil je „Trgovsko-obrtno zadrugo“, pri kateri plačujejo naši ubogi ljudje za posojila do 10% obresti in čez.

Jeden je skrajno nesebičen in skromen, kar je obče znano. Pri vsem svojem delovanju ne išče ni slave ni blaga; vodi ga povsodi le ljubezen do svojega ubogega naroda — trpina. Kar mu preostaja od dohodkov, daruje svojemu narodu. Poglejte le v „Zlato knjigo“ našega „Šolskega doma!“ — Drugi pa trdi in zagovarja načelo, „da mora poslanec

najprej za se skrbeti, potem šele za svoje volilce“. Pri vsem svojem delovanju išče v prvi vrsti samega sebe, da nasiti svojo neizmerno čestihlepnost. „In ker dr. Gregorčič ne skrbi za se, mora pasti“.

Jeden je ves čas svojega političnega delovanja jednako dosleden in značajan mož. Kar spozna enkrat za pravo, to zagovarja in izvršuje, kakor ni drugače pričakovati od — moža. — Drugi je pa vedno in povsodi dosleden v — nedoslednosti. Kar mu je danes črno, mu bo jutri belo, in narobe. Kot sodni uradnik je obsojal odvetnike, češ da so poguba našemu narodu, kot odvetniški kandidat je pa trdil, da so odvetniki našemu kmetu velika dobrot, ker mu utrjujejo „pravni čut“. Mož menjuje svoje prepričanje po svojih službah. Pred leti je poudarjal, da Slovenci ne opravimo nič brez složnega sodelovanja z duhovniki, danes jih pa izključuje od vsakega političnega delovanja.

Če vse to mirno premislite, možje volilci, boste glasovali vsi za dr. Antona Gregorčiča, prof. bogoslovja v Gorici, ki se drži našega starega programa: Vse za vero, dom, cesarja!

Tumovo delovanje.

Neštetokrat je poniževala razkolna „Soča“ naše poslance ter jih imenovala „trote“, ki nič ali le malo delajo. Tudi Tumova ošabnost je lani 9. januarja skrajno žalila vseh 9 slovenskih poslancev v znanem pismu na predsednika „Sloge“, v katerem je tedanji odvetniški kandidat dr. Tuma pisal, da „noče dajati svojega imena vodstvu političnega društva in delegaciji deželnega zbora, kjer ni moške energije, ni načrta, ni vodilnih misli“.

Tako sodbo se je drznil izreči mladi „privandranec“ — tako se imenuje Tuma v „Soči“ samega sebe — o svojih sopolstvih, med katerimi je bil tudi skrajno energični grof Coronini, o katerem je sam Tuma v 67. šte. „Soče“ pisal, da je skušal v deželnem zboru vse dobiti „z naskokom in najkonsekventnejšo neodjenljivostjo“. Med tako žaljenimi poslanci je bil tudi kakor čebela marljivi Gregorčič, bil je med njimi tudi g. dr. Abram, starosta slovenskih goriških poslancev, kojemu niso vredni vsi ti goriški Terziti niti jermenov njegovih črevljev odvezati.

Ista razkolna „Soča“, ki slovenske poslance tako nezasluženo graja in ponižuje, povzdiguje svojega malika čez mero ter hvalisa njegovo delovanje tako ostudno in pretirano, da si mora misliti človek, ki ne pozna dejanskih razmer, da bi bil g. dr. Tuma gotovo sam tudi svet ustvaril, ko bi ga ne bil slučajno s tem prehitel — Bog Oče.

Ta nezaslužena graja drugih slovenskih poslancev in pretirano hvalisanje dr. Tume dalo nam je povod, da si ogle damo natančneje dr. Tume dejanje in nehanje.

Začnimo!

Na političnem polju ni mogel g. dr. Tuma razvijati posebnega delovanja, ker je Gabršček sam skoraj vse opravil. To trdi Gabršček, to potrdi tudi Tuma. In njima moramo vendar verovati! Prvi namreč piše 23. maja v „Soči“: „Politiški del „Sloginega“ delovanja je bil poglavito v mojih rokah. Vse boje za narodno enakopravnost pri vseh možnih oblastnihah sem vodil sam“ itd.

Tuma pa pravi v „Soči“ od 19. septembra pr. l.: „Danes sem prepričan, da je vse politično delo zadnjih let, vsi naši uspehi na političnem polju zasluga A. Gabrščeka“.

Kot odbornik društva „Sloga“ ni Tuma mnogo deloval, kajti v 75. šte. lanske „Soče“ priznava sam, da prvo leto ni imel n. pr. v vodstvu volitev niti pojma, da se ne spominja za vso dobo svojega odborovanja, da bi imeli sploh kaj resnega v pogovorih in da so jemali navadno le poročila dr. A. Gregorčiča o šolskih zadevah na znanje. V svojem

članku „Politično društvo „Sloga“ poudarja izrečno, da se je večinoma vse, kar se je sploh storilo v političnem društvu „Sloga“, storilo s pomočjo A. Gabrščeka.

V deželnozborskem delovanju je bil eksodus, ktere ga je uprizoril Tuma leta 1897. najvažnejši politični korak tega moža. S tem je pričela triletna abstinenca, „tri izgubljena leta“, kakor je letos „Soča“ pisala. Tuma je toraj abstinenčno politiko zasnoval, a javno zastopstvo te politike v „Soči“ so morali prevzeti drugi možje. Gabršček vsaj toži v „Soči“ od 23. maja, da ni „Soča“ dobila od tistih gospodov, ki bi morali prvi poseči v boj za abstinenco, niti črkice. Tudi 6. oktobra piše Gabršček: Kar se tiče vseh člankov tekom 2 let (o abstinenčni politiki), sta bila jedina inspiratorja dr. Gregorčič in grof Coronini — nikdar pa dr. Tuma.

Idimo dalje.

Na šolskem polju prepušča g. Tuma sam največje zasluge g. Gregorčiču, ko piše v „Soči“ od 7. septembra pr. l.: „Kdo bi ne priznal neumorne delavnosti in zaslug dr. A. Gregorčiča na tem polju? Kdor je bil v njegovem obližju, ve, da je šolstvo ono polje, na katerem dr. A. Gregorčič dela z vso vnemo in se veseli najmanjšega uspeha s pravim otroškim veseljem. In do danes je vsakdo le pripoznaval, vsakdo to poudarjal, in „celo“ A. Gabršček in jaz.“

Enako lojalno je priznal Gregorčičovo delovanje na šolskem polju tudi Gabršček v 41. št. „Soče“ lanskega leta, kjer čitamo: „Predsednik „Sloge“ g. Greg., se je bavil v glavnem z raznovrstnimi šolskimi in vzgojevalnimi zavodi, ki so mu dajali vedno mnogo skrbi in dela.“

Kaj naj rečemo o Tumovem delovanju v deželnem šolskem svetu? Pri tej velevažni šolski oblasti je g. Tuma edini zastopnik goriških Slovencev, a tudi tu je bilo njegovo delovanje jako omejeno, kajti „naš deželni šolski svet je le slepilo, vse važnejše stvari se odpravijo v Trstu.“ To trdi „Soča“ od 17. marca t. l. in dostavlja, da je bil tudi ukaz dež. š. sveta, naj se učitelji ne mešajo v politiko, v Trstu skuhan in da v seji dež. š. sveta o njem ni bilo govora.

In tu vprašamo g. Tumo: Ali ste že v dež. š. svetu kedaj protestovali proti temu, da se najvažnejše reči rešujejo v Trstu, in ne na kompetentnem mestu, to je v sejah goriškega dež. š. sveta? Ali ste se že oglasili kedaj proti temu, da se postavno določeni delokrog našega dež. š. sveta na ta način omejuje?

Kot deželni odbornik opravlja dr. Tuma navadna birokratska dela; o kakih reformah, o kakem novem cestnem in sanitetnem zakonu, o katerem je po svoji izvolitvi večkrat govoril, ni ne duha ne sluha.

Kot referent za kmetijsko šolo je menda enkrat pokukal na ta za kmetijstvo velevažni deželni zavod. Še en slučaj. Za užitninske stvari je dr. Tuma poročevalec v deželnem odboru. Neki poslanec ga je že leta 1895. opozoril na to, da bi bilo koristno, da dežela prevzame užitnino v lastno upravo. Ko se je v letošnjem zasedanju deželnega zbora o tem sklepalo, je dr. Tuma sicer glasoval za ta predlog finančnega odseka, ali na shodu v Vrtojbi je priznal, da se ni bavil s tem vprašanjem. Ali ni to lep referent za užitninske stvari, ki ni našel tekom 6 let časa, da bi se bil bavil s tem vprašanjem, ki je za naše deželne finance tolike važnosti?

Oglejmo si še Tumovo delovanje na gospodarskem polju. Tu mu ne odrekamo zaslug, a tudi te niso kdo ve kako velike. Saj piše o svojem delovanju v posojilnici sam Tuma, da ni prevzel l. 1895. in 1896. v ravnateljstvu posebnega posla, ker se je še le učil zadružništva. Tudi v naslednjih letih ni imel posebnih zaslug, ker je v posojilnici deloval s pomočjo dobro plačanih uradnikov, dočim so jo drugi rodoljubi vzdrževali v najhujših časih brez uradnikov. H koncu še

par besedij o „Trgovsko-obrtni zadrugi“. To Tumovo „dete“ — tako je imenovala „Soča“ — „Zadrugo“ — je le kopija laške „cooperative“. Končni uspeh tega denarnega zavoda se pokaže še le po dveh letih; a danes že konstatujemo, da ima „Zadruga“ tudi svojo senčnato stran, in ta je — previsoka obrestna mera za predujme. Predujmci plačujejo čez 10-odstotne obresti.

Naslikali smo Tumovo delovanje in sicer večinoma na podlagi citatov iz njegovega glasila.

Ta slika nam kaže dr. Tumovo delovanje. Zdjaj pa trezno in mirno razsodite, ljudje božje, če je tako delovanje vredno tega večnega hvalisanja, kakor ga bobna v svet njegovo glasilu „Soča“!

Davščina na žganje v finančnem odseku.

(Konec.)

Deželni zbor goriški se je odpovedal do sedaj že dokladam na osebno dohodarino vladi na ljubo; sedaj naj bi se odpovedal obdačenju žganja, t. j. davščini, ki je pri nas najmanj odijozna; povišanja doklad na pivo pa noče vlada potrditi v kljub opetovanemu zahtevanju deželnega zbora. Ker se množijo potrebe in stroški deželne uprave od leta do leta, kaj naj po tem takem dežela še obdači?

Zato si nakladamo veliko odgovornost, ako hočemo meni nič tebi nič odpovedati se pravici do davščin na žganje za primeroma neznatno vsoto 65.000 K.

Slednjič predlaga gospodnik, naj se vladna predloga sprejme nespremenjena, toda vlada naj dovoli deželnemu zboru, da sme žganje še nadalje obdačiti s posebno davščino do največ 30 h od vsakega litra alkohola ali 12 h od litra navadnega žganja, ali pa, ako noče tega, naj dá deželi 80.000 K na leto kot prispevek v deželni šolski zalog, in naj dovoli povišek davščine na pivo od jedne na dve kroni. Saj je to prava ironija, da pobira naša dežela, ki je eminentno vinska, le 1 K od vsacega hl piva, dočim pobirata Kranjska in Štajerska po 2 K, dasi se tam mnogo piva izdelava; in da ima Istra celo 3-40 K davščine na pivo.

Govorniku so drugi poslanci, člani in nečlani finančnega odseka, na več točk ugovarjali. Nekateri so dvomili, da bi bila množina použitega alkohola, katero je vlada navedla s 3.320 hl, zanesljiva; drugi so menili, da je v tem znesku sprejet tudi oni špirit, ki se rabi za obrtne namene (denaturaliziran); zopet drugi, da ni mogoče obdačiti ves alkohol, ki se užije, ker se odteguje obdačenju s tihotapstvom; da sedanji zakupnik ne dobiva onega dohodka, ki ga je govornik naračunal, in da tudi dežela ne bi ga dobivala, ker bi se ji mnogo žganja prikrilo, ker dežela nima urejenega užitninskega urada in ker bi upravni stroški vse požrli. Račune so priznali po številkah kot resnične, a imeli so jih v več ozirih za imaginarne, katerih podlaga ni taka, da ne bi se mogla izpodbijati, tako n. pr. da se postavlja v račun navadno žganje povprek s 40 stopinjami, da se navaja kot povprečna sedanja davščina 24 h od litra žganja; da se jemlje kot podlaga zahtevam, katere je govornik navedel, dobiček, katerega dežela ni še imela in katerega jej nihče ne more jamčiti, itd. Vsi pa so bili tega prepričani, da treba storiti, kar je mogoče, da se pri tej priliki zavarujejo deželne finance in deželne koristi na vse strani.

Vladna zastopnika in deželni knjigovodja so dajali pojasnila na vprašanja, ki so se jim stavljala, ter so razpravljali vso zadevo s svojega strokovnega stališča. Slednjič so bili po dolgi razpravi, ki je trpela nad dve uri, Berbučevi predlogi sprejeti soglasno.

Vladni zastopnik ni dal na sprejete predloge nlikega odgovora, ker je Dalmacija med tem vladno predlogo odklonila in vsled tega ni prišla več v poštev; a izvestno je, da bi bila vlada rajše opravičenim zahtevam ugodila, nego pustila,

da bi se njena predloga pokopala, posebno ako bi se bil ves zbor odločno postavil na to stališče, kakor je bilo pričakovati.

„Soča“ pravi, da bi bil kdo drugi stavil lahko še ugodnejše pogoje za sprejem označenega vladnega predloga. Mogoče; — toda pogoji morajo biti tudi opravičeni. Kdor natanko pogleda navedena izvajanja, mora priznati, da slonijo Berbučeve zahteve na tehtnih razlogih in da so v ozki zvezi z vladno predlogo.

Domače in razne novice.

Izjava. Ker se raznaša po deželni vest, da sem jaz odklonil kandidaturu za V. kurijo, proglašam to kot golo agitacijsko sredstvo, s katerim se begajo volilci. Kandidaturi, katero sem sprejel, se nisem odpovedal, marveč jej ostanem zvest do zadnjega. Dr. Ant. Gregorčič.

Volilnim možem in somišljenikom. Priporočamo Vam še enkrat ter Vas pozivljamo, da se prihodnji četrtak vsi pravočasno zberete v gostilni pri „Zvezdi“ na trgu starega sv. Antona tako, da bodete, kar Vas je volilnih mož, že pred 9. uro vsi skupaj se podali v volilno dvorano ter tam izvolili volilno komisijo. Nobeden naj ne pozabi prinesiti seboj legitimacije ali izkaznice in pa glasovnice.

Glasovnice pa ni treba kazati nobenemu razun našim zaupnim možem. Obsipali Vas bodo od vseh strani, lagali Vam bodo na vse pretege, izmišljevali se bodo celo takih rečij, ki nimajo mesta ne na nebu ne na zemlji, a Vi imejte za vse to gluha ušesa!

S takimi ljudmi je najbolje, da se niti ne spuščate v razgovor, marveč da jim kar na kratko obrnete hrbet. Po prvi volitvi zberite se zopet vsi pri „Zvezdi“, nobeden naj se ne poda iz mesta, dokler ne bode volitev popolnoma končana. Na glasovnico pa zapišite, kakor stoji na čelu našega današnjega lista,

Dr. Anton Gregorčič

profesor v Gorici.

Volilci! Na Vas je torej ležeče, da rešite ugled goriških Slovencev, ter da dokažete, da nismo goriški Slovenci ljudstvo, s katerim bi se smel vsakdo igrati, niti da smo voljni podlagati komu hrbet, da spleza po njem do vrhunca svoje častihlepnosti, na katerem bi potem skrbel sam za se.

Dokler nam Bog ohrani zdravega in živega dr. Gregorčiča, katerega vsi poznamo, kateri je že nebrojkrat dokazal, da je posvetil svoje življenje jedino le blaginji svojega naroda, dokler imamo v svoji sredi moza, ki se je izkazal izvrstnega parlamentarca in si je pridobil vsled tega v najvišjih krogih velik ugled in priznanje, potem bi bilo skrajno nepremišljeno od nas, ako bi segali po drugem možu, kateri se je izkazal doslej skrajno nedoslednega in nestalnega in kateremu je danes črno, kar mu je bilo včeraj belo.

Jednako kakor na volišču v Gorici zberejo naj se tudi drugod volilni možje in somišljeniki na mestih, katere naj določijo tamošnji naši zaupni možje. Tudi tam naj pazijo volilni možje, da ne pozabi nobeden doma legitimacije ali izkaznice in pa glasovnice. Sicer pa dobi glasovnico vsakdo, ki bi jo po naključju zgubil, tudi še zadnji dan pri volilnem komisariju, ako se za njo oglasi.

Vsem pa polagamo še enkrat na srce, da ničesar ne verujejo, kar bi jim trobili nasprotniki na ušesa, marveč naj smatrajo vse to kot laž in izmišljotino, bodisi kar bi pisali nasprotni listi ali pa kar bi trosili na drug način med nje. Kajti na vsakem volišču nahažali se bodo naši zaupni možje in do njih naj se vsakdo obrne, ako bi potreboval kakega pojasnila.

Prihodnji četrtak bodi vsem volilnim možem geslo: dr. Gregorčič bodi naš poslanec! In to bode, ker večina volilcev je za nami!

K slovesu starega in nastopu novega leta in — stoletja. Posebno znamenit je trenotek, ki ga obhajamo zdaj. Danes na Silvestrovo ne završujemo samo starega leta 1900, marveč tudi devetnajsto stoletje. Nocoj opolnoči prestopimo prag in se podamo v novo, — dvajseto stoletje. Da je bilo ravnokar preminulo 19. stoletje jedno najznamenitejših, kar jih pomni človeška zgodovina, ne treba še posebno povdarjati, saj se je temu stoletju že dalo naslov „prosvitljenega veka“. Kajti v njem se je razvil vsakovrstni napredek do prej neznanega sijaja. Tudi za nas Slovence je bilo to stoletje posebne važnosti, saj smo se baš v tej dobi probudili iz svojega narodnega spanja, čeravno nam baš šte-

vilka tega stoletja —19— ni bila posebno naklonjena, ako pomislimo na čudni §. 19. državnih osnovnih zakonov, ki govori o — narodni jednakopravnosti. No, morda prinese bodoče, 20. stoletje več sreče tako nam Slovincem kakor i Slovanom v obče. S to nado nastopimo novo stoletje in nadaljujmo v njem, ki leži pred nami še kakor prazna, nepopisana knjiga, borbo za pravo in čast svojega naroda!

V to ime: srečno novo leto, srečno novo — stoletje!

Odpri grob. Učiteljica v sv. Križi na Vipavskem g. Katarina Cej je po kratki bolezn 24. t. m. umrla. Bila je vrla učiteljica in obetala mnogo dobrega, a vsoda ji ni bila mila, ker v rosn 24. letu nas jo zapustila. Njeno uspešno delovanje naj bi našlo mnogo posnemovalk. Počivaj v miru blaga Katinika!

— Dne 29. t. m. umrl je na Livku Andrej Hrast, zadnji brat pokojnih duhovnikov Janeza in Šimena Hrast. Star e bil 62 let. Bolehal je nad 3 leta. — m. p!

Za „Šolski Dom“. Gosp. Janko Vukasovič-Stibel, kr. srbski podpolkovnik v Požarevcu, K 302. Eksc. Frane grof Coronini v Št. Petru 10 K.

Radodarni doneski. — Za domači otroški vrtec v Solkanu nabrali mizarški mojstri pri ustanovitvi „Zadruga“ 7 K 43 vin. Srčna hvala! Naj bode to v spodbudo prijateljem prepotrebnega zavarovanja!

Dovoljeni kredit za napravo cest in mostov. Včerajšnji uradni list „Wiener Zeitung“ priobčuje na podlagi § 14. cesarsko naredbo, vsled katere se dovoljuje šestmesečni proračunski provizorij.

V proračunu torej se dovoljujejo za prihodnje leto tudi sledeče svote za gradnje cest in mostov v naši deželi in sicer:

1. Za dva železna mostova v Bovcu na državn uesti 30.000 K;
2. za gradbo mosta čez Idrijo pri Mirniku 3000 K;
3. za zgradbo ceste ob Lijaku 16.000 K;
4. za izvršitev obmejnih cest na Kanalskem med Idrijo in Sočo, 20.000 K;
5. za zgradbo okrajne ceste Staroselo-Breginj-Logje, in za baško cesto 20.000 K;
6. za popravo koroške državne ceste med Desko in Rodežem 9.200 K;
7. za zgradbo hraniške ceste 20.000 K;
8. za preložitev državne ceste med Kobaridom in Trnovem 40.000 K;
9. za zgradbo ceste ob levem bregu Soče od Kanala do Vogrščka 60.000 K;
10. za vzdrževanje državne ceste po Idrijski dolini od Ušnika do Idrije 20.000 K;
11. za zgradbo baške ceste čez Hudojužno do kranjske meje 36.000 K;
12. za obnovitev po nevihtah poškodovanih običnih potov pri Ročinju posebno pa za pot med Ročinjem in Kambreškem 10.000 K;
13. za popravo okrajne ceste med Rihemberkom in Komnom 8.000 K in
14. za most čez propad Tominske in za napravo poti od Št. Petra do Čadraz 8.000 K.

Te številke torej glasno in jasno govore, da naša državna poslanca nista spala na Dunaju in da sta na svojem mestu in o pravem času zagovarjala žive potrebe in koristi naše dežele.

To pa kaže tudi, kako resnicoljubno je Tuma na shodih pridigoval, da se ni za naše ceste ničesar storilo.

Vipavska železnica in Tumovo glasilo. Mož, ki je še pred nekaterimi meseci samozavestno v svet trobil, da se je gradba vipavske železnice zavlekla v „mračno prihodnost“, ter da ponuja vlada „zavednim Vipavcem“, ki imajo take zastopnike, namesto železnice — figo, drzne se danes trdit v svojem glasilu, da se je vprašanje vipavske železnice rešilo tako, kakor so zastopniki „narodno-napredne“ stranke trdili.

Dejstvo, pred katerim stoji in katerega ne more več utajiti in zavijati, da je gradba vipavske železnice dognana stvar, spravilo ga je z ozirom na njegove prejšnje izjave in trditve v tako zadrego, da je spisal zmeden članek, poln zavijanj in neresnic, očividno z namenom, da bi pri svojih pristaših uničil utis, kateri so morali narediti naši članki o tej železnici na vsakega razsodnega čitatelja.

Niti prostor niti čas nam ne dopuščata dares zavrnuti člankarja, kakor zasluži; le na nekaj opozarjamo, da danes svoje čitatelje, namreč na trditve, da „vipavska železnica se bode le radi tega gradila, ker je rešeno vprašanje bohinske železnice“. Ves svet vé, da to vprašanje ni še docela rešeno, da stoji tam,

kjer je stalo ob času, ko je bila deputacija iz vipavske doline pri namestniku v Trstu; vsakdo bi torej sklepal, da vipavska železnica bi se ne smela graditi, ker ono vprašanje ni še popolnoma rešeno, — toda označeni gospod trdi, da je to vprašanje rešeno, a svet naj to veruje in misli, da njegova velja! S takimi in enakimi neslanostmi pita svoje obžalovanja vredne čitatelje. Več o tem o priliki.

„Gorica“ razburja „napredno“ kri. Iz Dornberga nam pišejo: Tukaj v Dornbergu imamo v gostilni gosp. A. S. vedno več časnikov razgrnenih na mizi, katere radi čitamo, da izvemo iz njih, kaj se po svetu godi, kako se ljudstvo bori in druge take reči. Dne 26. t. m. je pa prišel v gostilno tudi neki podžupan F. M... č. Slučaj je nanesel, da je bil mož za en hip sam v gostilni. Pa vidi na mizi dve „Gorici“ in čudno se zmraci mu lice, skozi okence pa sta ga opazovali dve deklici. In deklici sta videli, kako strašno se je srdil gospod F. M. na list „Gorica“, ter da se je celo spozabil do nedostojnosti, ki bi delale čast kakemu nedoraslemu fantičku. Ko je ta zelo napredno olikani mož do dobrega premečkal in obongavil papir „Gorice“, vrgel ga je za — peč. Le tega omenjeni deklici nista mogli razločiti, zakaj se je „naprednjak“ tako hudo raztogotil. No, morda je pa to storil iz nekake — obveznosti do „napredne“ stranke, ki ga je izbrala svojim zaupnim možem, ki pa je v Dornbergu tako žalostno pogorel. So pač taki časi zdaj!

O obnem zboru „Goriške Čitalnice“ je priobčila predzadnja „Soča“ zlec strupen popis, kateri očitno kaže, kako grize nepo gospodo blamaža, ki jo je tistega dne doživela. Mi smo predzadnjič čisto objektivno poročali o izidu zbora, ker smo želeli, da čitalnica ne postane predmet strankarskega prepira. Izzivani po „Soči“ pa se čutimo primorane podati nekoliko pojasnil, naj bode to komu ljubo ali ne. Že na lanskem obnem zboru se je pokazalo, da hoče „narodno-napredna“ stranka dobiti najstarejše naše društvo v svojo oblast; — prišli so bili vsi njeni pristaši, celo taki, ki nikdar ne zahajajo niti k veselicam, niti v drug namen v čitalnico, in celo ne udje so se bili ukradli vmes in so glasovali in tako so takrat takozvani naprednjaki dosegli svoj namen. Letos so bili naši bolj oprezni; dogovorili so se o pravem času, da se hočejo vdeležiti zbora v zadostnem številu. En samkrat je bilo šest gospodov skupaj, ki so izvršili ta dogovor, kojemu ni sledila prav nobena očitna agitacija. — V sredo pred obnem zborom je pri vaji novega pevskega društva nekdo — zares ali za šalo, tega ne vemo — sprožil misel: „Volimo Gabrščeku predsednikom čitalnice, s tem preženemo“. — To se je poizvedelo, kakor ne ostane sploh nič skritega pod solncem, in zadostovalo je, da je spravilo lepo število pravih prijateljev našega častitljivega društva na noge, da so se napovedanega dne zbrali v živ, glasnan protest proti pogubni nameri, koje izvršitev bi bila čitalnico gotovo razrušila. Tu ni igrala politika prav nobene vloge; protest ni veljal strankarju narodnemu naprednjaku, ampak veljal je — Andreju Gabrščeku. Zakaj, ve on tako dobro, kakor mi. Tudi letos sta prišla oba poveljnika narodno-napredne stranke s celo svojo gardo uradnikov posojilnice in „Trg-obrtne zadruge“ in z obvezano mladino na volišče; tudi znanega neuda ni manjkalo med njimi; a ko so videli zbrano odlično gospodo: duhovnike, uradnike, profesorje, učitelje, penzioniste, trgovce i. d., ugriznili so v kiselo jabolko in so glasovali za nasvetovanega predsednika in za posamezne člane odbora, dočim so nekateri njih kandidatje dobili po 9, 12, 13 do 16 glasov. Namera naše organizacije je bila in je, zabraniti, da se strankarski razpor ne zanese v čitalnico, v edino središče goriške inteligencije, kjer se je do sedaj še vedno ohranilo nekako sporazumljenje. Kaj je namerala gospoda nasprotna stranke — to je jasno čitati med vrstami „Sočinega“ popisa — in kaj bi postalo iz našega najstarejšega narodnega društva v Gorici, ako bi prišlo pod komando voditeljev „narodno-napredne“ stranke, to lahko sodimo po brezobzirnih, porogljivih napadih na visoko omikano damo, katera je kot samostalen član našega društva prišla izvrševat svojo zakonito pravico na občni zbor. — Taki neotesani cepci, ki ne poznajo, ali ne spoštujejo temeljnih predpisov dostojnega vedenja med omikanci — naj bi vodili našo čitalnico? To bi bilo potem pač lepo središče omikancev v Gorici!

O izboru članov novega odbora nam je dodati še to-le: Gospod profesor

Šantel je dolgoleten član društva, mu je bil že več let predsednik, je miren mož, previden, takten in sploh tak, kakoršnega potrebuje društvo in sedanjem položaju. Gospoda Komaca smo nasvetovali in izvolili blagajnikom, dasi nismo vedeli, ali vleče po svojem političnem mišljenju bolj na to ali na ono stran, ker je požrtovalno sprejel nadležen in zamuden, pa z odgovornostjo združen posel, dočim je gosp. Krašovec, katerega bi bili prav radi ohranili, že v poprejšnjem odboru odločno odklonil zopetno izvolitev; gosp. Mercina si je skupil kot neumorno delujoč pevodja za društvo neprecenljive zasluge in moramo več kakor zadovoljni biti, da ga ohranimo na tem mestu; gosp. E. Klavžar je že nad 30 let igrovodja in igralec in kot tak potreben član odbora; gosp. Sivec je izvrstna delavna moč na gledališčnem odru in je vedno zadovoljno in požrtovalno sodeloval v prospah društva; gospoda Bisaila smo si želeli kot plesovodja; gosp. profesorja Seidla smo bili omenili, kakor ga je odbor tudi resnično izvolil za podpredsednika in gospoda Blažona kot dobrohotnega svetovaleca. O izbranih namestnikih vedo vsi, da so dolgoletni člani in da so že vsi v čitalničnem odboru sodelovali in dobro poznajo vsa društvena opravila.

Kdor vestno ocenja naš odbor, ta mora priznati, da nismo imeli pri njegovem izboru nič drugega pred očmi, nego — društveni blagor, in če bodo vsi pošteni elementi v našem društvu to uvaževali, zanašamo se, da ostane čitalnica — vkljub zunanjim viharjem — tudi v novem letu in še naprej varno zavetje goriški inteligenciji.

Otročja oblastnost. Za časa bolgarsko-srbske vojne je prinesel dunajski list „Kikeriki“ sliko tedanjega srbskega kralja Milana. Naslikan je bil ta slovit kralj kot piskrovec. Na debelem truplu je bila razobešana cela gromada kosistrastega posodja, mrež, raznjev, mišjih pasti, itd. Pod sliko je pa bilo zapisano: So zieht Milan in den Krieg.

Te slike sem se nehote spomnil, ko sem prečital v zadnji „Soči“ vest „Beseda čitalniškemu odboru v Gorici“. Kaj je nameraval pisec onih vrstic? — Ali je hotel komu imponirati? — Morda svojim bravcem na deželi, da bi mislili: Glejte, kako mogočna je „Soča“! — Ali je hotel morda gg. odbornike oplahiti? Ali je res tako naiven? — Ne ve li, da ima čitalnica svojo pritožbeno knjigo, ki je članom vedno na razpolago, ter da se ima odbor ozirati na pritožbe v tej knjigi izražene? In pa ta ton! („Kaj takega dalje ne bomo trpeli. To za danes!“) — Takó?! Lejte no! — Ali misli pisec, da so čitalnični odborniki kaki frkolini ali od njega plačani uradniki? — V takem tonu pisane pritožbe bi niti v pritožbeni knjigi ne imele uspeha, kam li v političnem javnem listu! — Odbor boče — o tem sem dobro informiran — to „ljubeznjivo“ vest, kakor tudi vsako morebitno pritožbo pisano v takem tonu — ignoriral. G. pisec torej zdaj ve, kako pot mu je v prihodnje ubrati, da bode imel kaj uspeha.

— Bralno in pevsko društvo „Školj“ v Šmarja pri iredi letni občni zbor dne 6. januarja ob 3. uri popoldne.

Iz Svetega nam pišejo to-le: Kakor je „Gorica“ svoječasno poročala, si nastopila pri volitvi v gospodarski svet v Svetem dve stranki, namreč naša stara poštena stranka, prijazna „Slogini“ politiki, in pa takozvana „narodno-napredna“ stranka. V volilni komisiji se je nahajal tudi Jože Kovačič, pristaš te novopečene stranke. Ko je videl, da so se njegovi pristaši tako zbal ogromne večine stare poštene stranke, da so jo kar popihali in se volitve niti udeležili niso, oddal je svoj glas možem, njemu nasprotna stranke.

To pa je njegove pristaše tako razburilo, da so popili na njegov račun nekaj „litronov“ vina. Po noči pa so mu bile poroznane trte v vrednosti 58 K. Govori se celo, da je nastala proti njemu nekaka zaroča in da so mu celo žugali, da mu poderejo hišo. Zaradi teh stvari imeli so orožniki dne 28. t. m. skoro cel dan službo v Svetem. Stvar se resno preiskuje, a med našim ljudstvom zavladala je huda ogorčenost. Ali ni to lep sad „narodno-naprednih“ idej ki so v tako kratkem času pripravile svoje pristaše do razdivjanosti?

Listnica uredništva. Gosp. dopisniku iz Dornberga in drugim: Prihodnjič. Je že stavljeno, ali zaradi drugega nujnega gradiva smo morali žal odložiti.

Listnica upravištva. — Preč. g. M. Z. pri Sv. M.: Naročnino za leto 1900 niste še poravnali.

Gosp. A. P. v. K.: Prijeli smo od „Pr. L.“ 4 krone na Vaš račun. — Gosp. J. Z. v. Č.: Na Vaš računsmo vknjizili K 3.60.

Nove slovenske razglednice. — V Trstu v zalogi g. Janka Trošta izšle so nove slovenske razglednice s sliko vasi Ricmanje pri Trstu, kjer je božja pot k sv. Jožefu. Kakor že znano, so Ricmanje prva slovenska občina sv. katoliške cerkve grškega obreda s staro-slovenskim bogoslužnim jezikom. Poleg slike romantično nad Dolinskim kotlom ležeče vasice je na desni strani ponatisnen rek iz poslanice prevz. vladike križevskega Julija Drohobezkega Ricmanjcem, ki slove: „Vi ste ostali v pravi katoliški veri in ne dajte se z ničim od nje odvrniti in zavesti. Držite se jedinstva duha v zvezi miru. Eno telo, eden duh... Eden Gospod, ena vera, eno krščenje.“ — Razglednice prodaja gosp. Janko Trošt, tiskarna „Edinosti“ v Trstu. Cena 100 komadov 4 krone.

Italijanski značaj Istre. Na kak način bi se irredentovci radi polastili isterske pokrajine in jej pritisnili pečat italijanstva, o tem so nam najzaložnejša priča dogodki iz sedanjih državnozbornih volitev v tej pokrajini. O tem samo jedno primero iz volilnega okraja bujskega. V tem okraju, ki šteje 18.500 prebivalcev, so zmagali Italijani z vsemi volilnimi močmi in vender v celem okraju niti ni 3000 pravih Italijanov, vse drugo so Hrvatje in Slovenci. A kaj je pisal „Piccolo“ glede narodnosti onega prebivalstva? Trdil je, da med vsemi 18.500 prebivalci je samo 501 Slovenec, 44 Hrvatov in 15 Nemcev, vse drugo pa so pristni Italijani, te številke da najbolj dokazujejo narodni značaj tega okraja itd. Resnica in sicer žalostna resnica pa je le, da tava ono ljudstvo v najgloblji politični tami in nevednosti, katero nevednost irredentovci umetno vzdržujejo in si jo izkoriščajo na način, da prebivalce celih vasi tega okraja meni nič tebi nič upisujejo kakor — Italijane. — Taki so nasledki narodne nezavesti, katere nas Bog obvaruj!

Narodno gospodarstvo.
Jubilejska sadna razstava v Gorici leta 1900.
(Konec.)

Na občnem zboru dne 10. novembra t. l. je naše kmetijsko društvo sklenilo, da se ima v Gorici ustanoviti tak posredovalni urad za sadno kupčijo. Glede na to, da je pri nas malo takih sadjerejev, kateri poznajo pomologična imena svojega sadja, morali bi oni, poslužuje se tega urada, poslati mu vsakrat uzorec onega sadja, katero želé prodati. Taki uzorci se razstavijo v uradu ali v drugem prostoru, da si jih vsakdo lahko ogleda. Tudi se taki uzorci pošljejo lahko lotičnim kupcem.

Ta urad bi spravljal samo producenta v zvezo s kupcem, a bi se ne imel vtikati prav nič v kupčijo, katero naj bi sklepala prodajalec in kupec čisto po svoji volji.

Menimo, da bode ustanovitev takega urada v Gorici prav ugodno uplivala na sadjetrštvo in posredno tudi na sadjerejo sploh, kajti čim lažje in bolje bodo naši sadjereji prodajali svoje pridelke, tem raje bodo skrbeli za to, da pomnože in zboljšajo pridelovanje.

Anton Fon,
klobučar n gostličar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furianskih, briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja v železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrožba poštena.

Riccardo Brass,
Gorica, ulica Vetturini hiš. št. 11,
priporoča svojo bogato zalogo
vina in špirta na debelo.

Kolesarji pozor!
Podpisani naznanja gg. kolesarjem, da ima v zalogi dvokolesa iz najboljšega materiala po jako nizkih cenah, in sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opremljene z vsemi potrebnimi (komplet). — Ob enem priporoča gg. krojačem in šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih šivalnih strojev najnovjših sistemov od 48 kron (24 gld.) naprej. — Poroštvo 5 let. — Daja tudi na obroke.
Z odličnim spoštovanjem
Martin Suligoj,
urar v Kanalu.

Zahvala.
Prisrčno zahvalo izrekamo vsem p. n. sorodnikom, prijateljem in znancem za častno udeležbo na poslednjem potu preljubljenega nam hčere, oziroma sestre, gospice
Katinke Cej,
učiteljice v Sv. Križu na Vipavskem.
Posebno pa se zahvaljujemo preč. duhovščini in čč. oo. Frančiškonom, nadalje preblagemu g. Fr. Finžgarju, e. kr. okr. šolsk. nadzorniku, gg. profesorjem in g.čnam učiteljicam e. kr. izobraževališča, gg. kolegom in gospicam kolegijam iz mesta in dežele, zlasti njenima ljubljenima prijateljicama iz otroških let gospici Amaliji Oblak, učiteljici v Kamnjah in gospici Mici Jug, učiteljici v Oseku, ter blagorodni gospej Albin Komel roj. pl. Schivizhoffen za krasne poklonjene vence.
V Gorici, 27. decembra 1900.
Zalujoči ostali.

Prijatelji in somišljeniki
agitujte za
Centralno posojilnico
v Gorici, ulica Vetturini št. 9.
Uradne ure od 8—12.

1. Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %;
2. Posojila daje: a) na vknjižbo po 5 1/2 %; b) na menice po 6 %; c) na tekoči račun po pogodbi.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.
„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.
Ilijada.
Povest slov. mladini.
Prosto po Homerju
priporoča
ANDREJ KRAGELJ.
Z tolmačen važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.
CENA:
1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Primerno božično in novoletno darilo.

Nova knjigovoznica,
preskrbljena po najnovjših zahtevah in z najnovjšimi pripravami
v Gorici,
v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ tik „Krojaške zadrge“.
Priporoča se preč. duhovščini za prevezavo misalov; slavnim krajnim šolskim svetom in učiteljstvu za prevezavo šolskih knjižic in sploh za vsako delo, bodisi v popravu ali na novo izdelanje, za kar zagotavlja trpežni izdelek in točno postrežbo po jako kulantnih cenah.
Rojakom v mestu in okolici se priporoča udani
Ivan Bednařik,
knjigovez.

Loterijske številke.
29. decembra.

Trst	19	65	89	29	90
Linc	29	11	20	87	89

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira
podpisani izdelovalec tehtnic.
Priporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po jako zmerni ceni.
Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.
Karol Komel,
Gorica, Semeniška ulica št. 8.

Večna luč!
Redko kedaj se dobi prozornega, dobrega pristnega oljkega olja za „večno luč“, marveč navadno le mešano, nesnažno olje. Najslabše olje pa je tako, ki obleži na dnu posode. Prodajalec dá tudi tako olje za „večno luč“; da pa tako olje z nobenimi stenji, niti z navadnimi „duščami“ ne gori, je znano vsakemu iz skušnje.
Da ne bo več pritožb,
da olje ne gori, ali pa da premočno gori, ali da stenj preveč olja povzije, omislil sem si **troje erst stenjev.** Priporočam torej, da se po dobroti olja rabijo
Kofolovi stenji,
katere garantiram za trajno „večno luč“ tudi v najhujšem mrazu. Pouk s pošiljativjo.
Za prozorno dobro olje stenj O, za slabše I., najslabše (nesnažno) II. — Za visoka stekla „Giullonov Aparat“ stenj O, 1 K 60 v., stenja I. in II. 3 K. — Za navadna nizka stekla stenj O 1 K., I. in II. 2 K 40 v. — Skatljica stenjev zadostuje za eno leto. Stekla vseh vrst in barv. Dolen-čeve sveče iz pravega čebelnega voska po originalnih cenah.
Se priporoča preč. duhovščini
Tine Kofol,
cerkvenik v Kanalu (Goriško).

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom
ima v zalogi
„Narodna tiskarna“.

Odlikovana tovarna
1894. 1891. 1894.
vsakovrstnega pohištva.
Ivan Doljak, Solkan pri Gorici
v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.
Zaloga
vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.
Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.
Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

Odlikovana kleparska delavnica
Artur Makutz
Gorica
Ozka ulica št. 1. — Via Stretta 1.
Priporoča svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo zlebov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času.
Prevzema naročila za vpeljavo strelvodov, tudi pozlačenih. Izdeluje pumpe za vodo. Prireja vpeljavo vode z cevmi vsake vrste.
V lastni zalogi ima stroje za žvepljanje sodov iz cinkanega železa, škropilnice proti peronospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi); mehove za žvepljanje grozdja raznih sistemov itd. itd.
Postrežba točna. — Cene zmerne.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.
Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, noveev, valut i. t. d. po najkulantnejših pogojih.
Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurznim izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.
Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2 % obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menje najkulantneje. — Borzna naročila.